

شیوه‌نامه نگارش «دانشنامه حقوق شهروندی»

دانش‌نامه حقوق شهروندی، که زیر نظر معاونت حقوقی ریاست جمهوری منتشر خواهد گردید، خلاصه‌مکتوبی از مفاهیم و ابعاد گوناگون حق‌های بشری است که در قالب مداخل مختلف (هر مدخل به-مثابه یک مقاله علمی)، موضوعات و مفاهیم مرتبط با حقوق بشر و حقوق شهروندی را به نحو جامع، شرح و توصیف می‌کند. مداخل دانش‌نامه توسط «معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی» واژه‌گزینی شده و از سوی اساتید و متخصصان امر به شرح مندرج در «راهنمای نگارش» به انجام خواهد رسید.

۱. نحوه سفارش :

- پس از تصویب عنوان و نویسنده متخصص مرتبط، سفارش‌نامه‌ای از سوی شورا برای نویسنده ارسال خواهد گردید.
- در سفارش‌نامه مذکور عنوان دقیق مدخل، نام نویسنده و رتبه علمی وی، بازه زمانی اعتبار سفارش‌نامه و سقف حق‌التحریر ذکر گردیده است.
- پس از پایان بازه زمانی مندرج در سفارش‌نامه و در صورت عدم موافقت شورای علمی با تمدید آن، دانش‌نامه تعهدی در قبال هرگونه پرداخت به نویسندگان نخواهد داشت.
- نویسنده پس از اتمام نگارش شماره شبای معتبر به نام خود را برای دانش‌نامه ارسال خواهد نمود و هرگونه پرداخت صرفاً از طریق مذکور میسر خواهد بود.

۲. نحوه داوری:

- برای داوری مقاله‌های ارسال شده از شیوه «دوسویه ناشناس (Double blind peer review)» استفاده می‌شود. در این روش، داوری مقاله به دو داور سپرده می‌شود که با موضوع مقاله آشنا و در آن متخصص باشند اما نام نویسنده برای داوران و همچنین نام داوران برای نویسنده مشخص نیست.
- پذیرش نهایی بر اساس نظرات نهایی داوران و منوط به موافقت شورای علمی است.

۳. اصول اخلاقی حاکم بر شورای علمی

- شورا استقلال فکری نویسندگان را محترم می‌شمارد.
- نگاه شورا به تمام مدخل‌های ارسالی به مجله بدون سوءگیری بوده و ارزشیابی براساس صلاحیت و بدون در نظر گرفتن نژاد، دین، ملیت، جنسیت، مقام و وابستگی سازمانی نویسنده (گان) است.
- شورا تمامی مدخل‌های دریافتی را در مدت زمان معقول بررسی می‌کند.
- ممکن است مدخلی به خاطر سرقت ادبی و یا عدم تناسب با حیطه موضوعی مجله در بررسی اولیه و بدون طی شدن مراحل داوری رد شود.
- حق رد مداخل به دلیل عدم رعایت اصول اخلاقی برای شورا محفوظ است.
- شورا مسئول اخذ فرم‌های اعطای حق تالیف، استعلام اصالت مدخل، تعارض منافع احتمالی، و فرم تعهد به منظور عدم ارسال اصل و یا کپی مشابه مدخل به سایر دانشنامه‌ها حتی در قالب‌های دیگر است.
- تعهد نویسنده مسئول مبنی بر براءت از سرقت ادبی هم اخذ خواهد شد.

- اطلاعات منتشر نشده، گزاره ها و تفاسیر مندرج در مداخل ارسالی بدون کسب اجازه از نویسنده اصلی استفاده نخواهد شد.
- شورا از دریافت گزارش خطاهای احتمالی در مداخل منتشره در دانشنامه استقبال می‌کند. در صورت تأیید، خطاهای مکشوفه در اسرع وقت به سمع مخاطبان دانشنامه خواهد رسید.

۴. ویژگی‌های ظاهری و فنی مدخل

- ارسال مدخل صرفاً از طریق سامانه... امکان‌پذیر است؛
- حفظ امانت در نقل اقوال و نظریات دیگران ضروری است و باید با ارجاع دقیق به منبع اصلی همراه باشد؛
- مدخل سپرده شده نباید در نشریه یا کتاب دیگر منتشر یا هم‌زمان به نشریه‌ای دیگر فرستاده شده باشد؛
- چاپ مدخل مشروط به تأیید نهایی شورای علمی است؛
- تأییدیه مدخل، پس از تأییدشورا، به نویسنده ارسال خواهد شد؛
- مسئولیت مطالب و محتوای مدخل برعهده نویسنده است؛
- دانش‌نامه در ویرایش زبانی و فنی مدخل، برطبق موازین علمی، آزاد است؛
- نام و نام خانوادگی و مرتبه علمی، دانشگاه محل تدریس یا تحصیل، رشته تحصیلی، رایانامه و شماره تلفن همراه نویسنده/ نویسندگان حتماً در هنگام ارسال مدخل قید شود؛
- نویسندگان نباید بیش از سه نفر باشند؛
- تا قبل از پایان مراحل نهایی و چاپ، در صورتیکه مشخص گردد، نوشتار منتخب به هر شکلی در جای دیگری به چاپ رسیده است از انتشار آن جلوگیری خواهد شد.
- در صورتیکه مدخل برای چاپ پذیرفته نشود در بخش بایگانی دانشنامه خواهد ماند و به نویسنده برگردانده نخواهد شد.
- چنانچه مدخل مطابق با ویژگی‌های کلی یادشده تنظیم نشده باشد، قبل از بررسی، برای اصلاحات، به نویسنده برگردانده می‌شود؛

- نقدونظریهای داوران صرفاً برای نویسندگانی ارسال می‌شود که مدخل آنان به شرط اصلاح و داوری مجدد پذیرفته شده باشد؛

۵. ویژگی‌های محتوایی مدخل

- گزارشی بودن مدخل بایست مد نظر نویسنده باشد. از مهمترین ویژگی‌های دانشنامه آن است که نگارنده بایست ناظر تاریخی و بیرونی باشد و مانند یک گزارشگر نظرات و آرا را به صورت مستند گزارش و تحلیل نماید. انتخاب عبارات و افعال نیز بایست در راستای گزارشی بودن متن صورت پذیرد؛
- تاریخمندی نکته دیگری است که بایست در نگارش مدخل مطمح نظر نویسنده باشد. در تمامی سرفصل‌ها رعایت تقدم و تاخر زمانی بایست مورد توجه قرار گیرد؛
- پیش از ورود به تحلیل محتوایی هر مدخل لازم است در صورت وجود اتیمولوژی و فیلولوژی مدخل آورده شود؛
- در پیکره اصلی مدخل باید مبانی نظری، بحث و استدلال و تحلیل محتوایی را دربرداشته باشد؛
- پرهیز از نقل قول مستقیم از دیگر نکاتی است که بایست مد نظر نگارنده باشد؛
- پرهیز از حاشیه‌پردازی در عین پرداخت جامع به آرا و نظریات بایست مد نظر نگارندگان محترم باشد.

۶. ویژگی‌های ویرایشی و نگارشی

به منظور تسریع در آماده‌سازی و ویرایش مداخل، توجه به نکات ذیل اکیداً توصیه می‌شود:

- رعایت زبان فارسی معیار و نثر علمی و به دور از عبارت‌پردازی‌های متکلفانه؛
- رعایت رسم الخط مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی براساس کتاب دستور خط فارسی (نشر آثار) و مطابقت املائی واژه‌ها با فرهنگ املائی خط فارسی (تألیف علی‌اشرف صادقی و زهرا زندی مقدم، نشر آثار)؛

- بهره‌بردن مناسب از معادل‌های مصوب فرهنگستان برای واژه‌های بیگانه براساس آنچه در وبگاه فرهنگستان آمده است؛
- ویراسته و پیراسته بودن مدخل به لحاظ زبانی و فنی و حروف‌نگاری؛ از جمله رعایت فاصله و نیم‌فاصله در میان کلمات و گذاشتن تشدیدها و همزه‌ها و تنوین‌ها و حرکت‌گذاری لازم و به دور از افراط.

۷. شیوه تنظیم متن

- عنوان اصلی مقاله با قلم ۱۸ سیاه (B Zar Bold) و عناوین فرعی داخل متن با قلم ۱۳ سیاه تنظیم شود؛
- متن مقاله با قلم B Zar ۱۴ و در ارسال اولیه از سوی نویسنده به منظور به هم نریختگی قلم‌ها، حتماً در محیط واژه‌پرداز ۲۰۰۳ (Word 2003) ذخیره و ارسال شود؛
- عبارات لاتین درون‌متنی با قلم Times New Roman ۱۲ و اسامی و عبارات ضروری یا دشوار لاتین در پانویس با همان قلم و با اندازه ۱۰ تنظیم شود؛
- ابتدای هر بند (پاراگراف) با ۵/۰ سانتی‌متر تورفتگی شروع شود. سطر نخست زیر هر عنوان نباید تورفتگی داشته باشد؛
- برای اندازه قلم منابع پایانی، ارجاعات درون‌متنی و نیز عبارات توضیحی (که بین دو کمان قرار می‌گیرند)، نقل قول‌های مستقیم، و... (که بین دو کمان قرار می‌گیرند) و نیز محتویات جدول‌ها و نمودارها و توضیحات مربوط به آن‌ها و همچنین توضیحات تصاویر، قلم B Zar ۱۲ در نظر گرفته شود؛
- زیربخش‌های هر مدخل نباید از سه لایه تجاوز کند، یعنی شماره زیربخش باید حداکثر نشان‌دهنده سه بخش باشد نه بیشتر (مثال: «۳-۱-۴-») که بیانگر زیربخشی از بخش سوم مدخل است). بنابراین، به عنوان مثال زیربخش «۳-۱-۴-»، که به چهار بخش اشاره دارد، پذیرفته نیست (مگر در موارد استثنایی).
- از افراط در درج پانویس و پی‌نوشت پرهیز شود؛
- شماره پانویس‌ها در هر صفحه باید با عدد ۱ شروع شود و، بعد از عدد، کمان بسته قرار گیرد، به این صورت: (۱)؛ اما شماره پی‌نوشت‌ها از آغاز تا پایان مدخل باید دنباله‌دار (مسلول) باشد و، به منظور تفکیک از شماره پانویس‌ها، در بین دو کمان قرار گیرد، به این صورت: (۱)؛
- شکل کامل اختصارات (کوته‌نوشت‌های) ناآشنا (در اولین کاربرد) در پانویس ذکر شود؛

- همهٔ جدول‌ها، نمودارها و تصویرها باید شمارهٔ پیاپی داشته باشد؛
- در واج‌نویسی یا آوانویسیِ داده‌های مربوط به زبان یا گویش‌های ناآشنا، از قلم *Doulos Sil IPA* استفاده شود؛
- برای عناوین کتاب‌ها و دانشنامه‌ها و نشریه‌ها، که در متن مدخل و ارجاعات درون‌متنی و منابع آمده‌است، از حروف کج (ایرانیک در منابع فارسی؛ ایتالیک در منابع لاتین) استفاده می‌شود، اما عناوین مدخل داخل گیومه («») قرار می‌گیرد.

۸. شیوهٔ ارجاع به منابع

- ارجاعات به صورت درون‌متنی در بین دو کمان و بدین صورت تنظیم شود:
نام خانوادگی نویسنده، ویرگول، حرف «ج» و شمارهٔ جلد [چنانچه اثر جلد‌های متعدد داشته باشد]، حرف «ص»، شمارهٔ صفحه. مثال: (فلسفی، ج ۲، ص ۲۰۰)؛
- در ارجاعات درون‌متنی، چنانچه دقیقاً به همان منبع پیشین (یعنی همان نویسنده اما به صفحه‌ای دیگر) ارجاع داده شود (یعنی، بین دو ارجاع، منبع جدیدی ذکر نشده باشد)، به جای تکرار نام آن منبع، از کلمهٔ «همان» استفاده می‌شود؛
- چنانچه در متن مدخل پی‌درپی به یک اثر آن مؤلف ارجاع داده شود، در ارجاعات بعدی، به جای تکرار نام نویسنده (مثلاً «فلسفی ۱»)، از کلمهٔ «همان» استفاده می‌شود. مثال: (همان، ص ۱۱۰)؛
- در ارجاع درون‌متنی به منابع غیرفارسی (لاتین) نیز دقیقاً به شیوهٔ منابع فارسی عمل می‌شود، با این تفاوت که به جای «همان» از «*ibid*» استفاده می‌شود.

۹. ارجاع منابع پایانی

- در فهرست منابع پایانی مدخل نباید فهرست مقالات و دیگر آثار از فهرست کتاب‌ها تفکیک شود؛

• اطلاعات کتاب‌شناختی منابع فارسی و عربی (کتاب / اثر تألیفی، اثر ترجمه‌شده، مقاله، پایان‌نامه، نسخه خطی و سند، دانشنامه و مجموعه مقاله، و وبگاه) و لاتین (با تفکیک منابع لاتین از منابع فارسی و عربی) به ترتیب حروف الفبا در پایان مقاله و به این صورت تنظیم می‌شود:

الف) کتاب: نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده، نام کتاب به صورت کج (ایرانیک در منابع فارسی؛ ایتالیک در منابع لاتین)، عنوان فرعی کتاب در میان دو کمان، نام ناشر، نوبت چاپ، محل انتشار و سال نشر.

- از سیاه (بولد) کردن یا قراردادن نام آثار در گیومه پرهیز شود؛

- ذکر عنوان فرعی کتاب‌ها ضروری است و در درون دو کمان و با قلم راست (غیر ایرانیک در منابع فارسی؛ و غیر ایتالیک در منابع لاتین) آورده می‌شود؛

ب) اثر ترجمه‌شده: نام خانوادگی نویسنده، نام کوچک نویسنده، نام کتاب به صورت کج (ایرانیک در منابع فارسی؛ ایتالیک در منابع لاتین)، نام و نام خانوادگی مترجم، نام ناشر، نوبت چاپ، محل انتشار و سال نشر.

پ) مقاله: نام خانوادگی نویسنده، نام کوچک نویسنده، نام مقاله درون گیومه، نام نشریه به صورت کج (ایرانیک در منابع فارسی؛ و ایتالیک در منابع لاتین)، سال / دوره نشریه، شماره پیاپی (با نشانه اختصاری «ش»)، ماه و سال نشر، شماره صفحه آغاز و پایان مقاله.

- اگر تعداد نویسندگان مقاله دو نفر باشد، درباب نویسنده اول این گونه عمل می‌شود: نام خانوادگی مؤلف اول، ویرگول، نام کوچک مؤلف اول؛ و درباب نویسنده دوم این گونه عمل می‌شود: واو عطف، نام کوچک و نام خانوادگی مؤلف دوم؛

- اگر تعداد نویسندگان مقاله بیش از دو نفر باشد، ذکر نام نویسنده اول کافی است و، پس از آن، در مقالات فارسی عبارت «و همکاران» و در مقالات انگلیسی عبارت «et al.» می‌آید.

ت) پایان‌نامه / رساله: نام خانوادگی دانشجو، نام کوچک دانشجو، عنوان پایان‌نامه درون گیومه، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و ذکر عبارت «به‌راهنمایی» قبل از آن، مقطع تحصیلی، نام دانشگاه، سال و ماه دفاع از پایان‌نامه.

ث) نسخ خطی و اسناد: نام مشهور مؤلف، عنوان کتاب یا رساله خطی نسخه عکسی (با حروف کج / ایرانیک)، شماره نسخه، محل نگهداری.

- در ارجاع به اسناد تاریخی، این موارد ذکر می‌شود: عنوان سند، شماره طبقه‌بندی و دسترسی، نام بایگانی؛

ج) دانشنامه‌ها و مجموعه مقالات: نام خانوادگی مؤلف، نام کوچک مؤلف، عنوان مدخل یا مقاله (درون گیومه)، عنوان دانشنامه یا مجموعه مقالات (با حروف کج: ایرانیک در منابع فارسی؛ ایتالیک در منابع لاتین)، نام سرپرست یا گردآورنده یا سرویراستار، ناشر، شماره جلد، محل نشر، ماه و سال نشر، شماره صفحات آغاز و پایان مدخل یا مقاله. چ) وبگاه: نام خانوادگی مؤلف، نام کوچک مؤلف، عنوان مقاله یا نوشته (داخل گیومه)، نام وبگاه، نشانی الکترونیکی آن، تاریخ درج مطلب در وبگاه (با ذکر سال و ماه و روز)

- ارجاع به مطالب اینترنتی در حد ضرورت و زمانی است که منابع مکتوب در آن زمینه موجود نباشد.

۱۰. نحوه محاسبه حق پژوهش

- حجم هر مدخل ۱۵۰۰ واژه خواهد بود که در صورت ضرورت با تقاضای نگارنده و با تایید شورا قابل افزایش خواهد بود؛ در هر صورت حجم مدخل نباید بیش از ۲۰۰۰ واژه باشد.
- حق پژوهش از قرار هر کلمه ۱۰۰۰۰۰ ریال خواهد بود که پس از تایید مدخل در شورای علمی به نگارنده پرداخت خواهد گردید.
- پس از تجمیع کلیه مدخل‌ها، ضمن تقدیر از مدخل‌های برتر، با تایید شورای علمی تا ۱۰۰ درصد مبلغ فوق به عنوان تقدیر به نگارندگان گرامی مربوطه تعلق خواهد گرفت.